

Inhoudsopgave

Redactie en auteurs / 23

Lijst van afkortingen / 25

Woord vooraf / 27

- 1 Algemene aspecten van erfprocesrecht / 29**
Mr. J.Th. M. Diks en mr. dr. N. Lavrijsen
- 1.1 Inleiding / 29
  - 1.2 Hoofdpijnen dagvaardings- en verzoekschriftprocedures en Boek 3 titel 2 Rv / 32
  - 1.3 Bevoegde rechter / 33
  - 1.4 Rechterlijk beleid / 34
    - 1.4.1 Inleiding / 34
    - 1.4.2 LOVCK&T / 35
    - 1.4.3 Handleiding erfrechtprocedures kantonrechters / 36
    - 1.4.4 Richtlijnen Vereffening nalatenschappen / 40
  - 1.5 Processueel ondeelbare rechtsverhouding / 43
    - 1.5.1 Inleiding / 43
    - 1.5.2 De exceptio plurium litis consortium / 44
    - 1.5.3 Arrest Hoge Raad 10 maart 2017 / 46
    - 1.5.4 Arrest Hoge Raad 20 april 2018 en lagere rechtspraak / 47
  - 1.6 Processuele aspecten van opeisbaarheid en zekerheidstelling / 47
  - 1.7 Verval- en verjaringstermijnen / 48
    - 1.7.1 Inleiding / 48
    - 1.7.2 Onderscheid verval- versus verjaringstermijn / 49
    - 1.7.3 Vervaltermijnen / 52
    - 1.7.4 Verjaringstermijnen / 59
    - 1.7.5 Rechten ná verstrijken verval- of verjaringstermijn / 62
    - 1.7.6 Perso(o)n(en) tot wie verklaring moet worden gericht / 63
  - 1.8 Overgangsrecht van het erfprocesrecht / 64
    - 1.8.1 Boek 1 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering / 64
    - 1.8.2 KEI-wetgeving / 64
    - 1.8.3 Titel 7 van Boek 3 BW / 66
  - 1.9 Afsluiting / 66

2	Procespartijperikelen / 67
	<i>Prof. dr. S. Perrick</i>
2.1	Inleiding / 67
2.1.1	Algemeen. Plan van behandeling / 67
2.1.2	Belang van conservatoir leveringsbeslag / 69
2.1.3	Belang om te mogen tussenkomen / 70
2.2	Tenuitvoerlegging van grosse van notariële akte / 71
2.3	Tenuitvoerlegging van vonnis op goederen van nalatenschap / 72
2.3.1	Inleiding / 72
2.3.2	Er is geen executeur in functie / 74
2.3.3	Er is executeur in functie / 77
2.3.4	Nalatenschap wordt overeenkomstig wet vereffend / 79
2.3.5	Nalatenschap is failliet of op nalatenschap is schuldsaneringsregeling van toepassing / 82
2.3.6	Over nalatenschap of erfdeel is testamentair bewind ingesteld / 82
2.4	Tenuitvoerlegging van vonnis op overig vermogen van erfgenaam / 83
2.4.1	Inleiding / 83
2.4.2	Er is veroordelend vonnis tegen erflater. Notariële akte / 84
2.4.3	Er is veroordelend vonnis tegen gezamenlijke erfgenamen en/of met naam of woonplaats aangeduide erfgenamen / 84
2.4.4	Er is veroordelend vonnis tegen de executeur / 86
2.4.5	Vorderingsrecht van schuldeiser is vastgesteld gedurende vereffening van nalatenschap / 87
2.4.6	Verplichting van erfgenaam die niet zuiver heeft aanvaard om schuld van nalatenschap ten laste van zijn overig vermogen te voldoen / 88
2.5	Schuld van nalatenschap in geval van nalatenschap met één erfgenaam / 88
2.6	Schuld van nalatenschap in geval nalatenschap overeenkomstig wet is verdeeld / 89
2.7	Schuld van nalatenschap indien nalatenschap deel uitmaakt van ontbonden wettelijke gemeenschap van goederen / 90
2.8	Tenuitvoerlegging van vonnis strekkende tot betaling van schuld aan gemeenschap van nalatenschap / 91
2.8.1	Inleiding / 91
2.8.2	Procederen ten behoeve van gemeenschap is beheershandeling. Algemeen / 92
2.8.3	Procederen ten behoeve van gemeenschap van nalatenschap. Lex specialis / 92
2.8.4	Er is executeur of vereffenaar in functie / 93
2.8.5	Er is bewindvoerder in functie / 93
2.8.6	Ontbonden huwelijksgemeenschap / 95
2.9	Gronden voor schorsing van geding / 95
2.9.1	Inleiding / 95

2.9.2	Overlijden van erflater tijdens geding / 95
2.9.3	Overige gronden voor schorsing van geding / 97
2.10	Erflater is in het ongelijk gesteld en overlijdt gedurende loop van termijn voor beroep (in cassatie) / 97
2.11	Andere schulden dan schuld uit door erflater gesloten koopovereenkomst / 98
3	Procesrechtelijke aspecten van zuivere aanvaarding, beneficiaire aanvaarding en verwerping van erfstellingen en legaten / 101 <i>Mr. dr. E.M.J.M.C. van Wijk-Verhagen</i>
3.1	Inleiding / 101
3.2	Keuzemogelijkheden van erfgenamen / 101
3.3	Het uitbrengen van de keuze / 105
3.4	Het uitbrengen van de keuze namens een ander / 109
3.4.1	Volmacht: de verklaring nalatenschap / 109
3.4.2	Beneficiair aanvaarden of verwerpen namens een handelingsonbekwame / 110
3.4.3	Zuiver aanvaarden, beneficiair aanvaarden of verwerpen namens een persoon wiens vermogen onder bewind is gesteld / 112
3.4.4	Beneficiair aanvaarden of verwerpen namens een persoon die in de schuldsanering zit of een gefailleerde persoon / 114
3.5	Ontdekking van een uiterste wilsbeschikking of een na zuivere aanvaarding voorgevallen gebeurtenis die de positie van de erfgenaam verslechtert / 114
3.6	Ontdekking van een schuld van de nalatenschap / 115
3.7	Keuzemogelijkheden van legatarissen en het uitbrengen van de keuze / 116
4	Informatierechten en -verplichtingen: een overzicht en algemene regels / 119 <i>Mr. drs. J.H. Lieber</i>
4.1	Inleiding / 119
4.2	Het recht tot inzage in het testament / 122
4.2.1	Het testament / 122
4.2.2	Welke procedure? / 124
4.2.3	Welke rechter is bevoegd? / 124
4.2.4	Wie is wederpartij? / 126
4.2.5	Procesrechtelijke bijzonderheden / 126
4.2.6	Recht van inzage in depottestament / 127
4.3	Het recht op afgifte van een verklaring van erfrecht / 127
4.3.1	De verklaring van erfrecht / 127
4.3.2	Welke procedure? / 129
4.3.3	Welke rechter is bevoegd? / 130
4.3.4	De Europese verklaring van erfrecht (EEV) / 130
4.4	Het boedelregister (art. 4:186 BW) / 132

- 4.5 Informatieplichten in Boek 4 BW / 134
  - 4.5.1 Inleiding / 134
  - 4.5.2 De wettelijke verdeling / 135
  - 4.5.3 De legitieme portie / 137
  - 4.5.4 De andere wettelijke rechten: de informatieplicht van art. 4:39 BW / 140
  - 4.5.5 De legataris / 142
  - 4.5.6 De informatieplicht van de bezwaarde erfgenaam (art. 4:138 BW) / 143
  - 4.5.7 De informatieplicht van de executeur: art. 4:148 BW / 143
  - 4.5.8 Informatieplichten bij vereffening / 147
  - 4.6 Het afleggen van rekening en verantwoording / 148
    - 4.6.1 Ter inleiding / 148
    - 4.6.2 Rekening en verantwoording door executeurs, testamentair bewindvoerders en vereffenaars / 150
    - 4.6.3 Rekening en verantwoording in andere gevallen / 150
  - 4.7 Informatieplichten in het huwelijksvermogensrecht / 153
  - 4.8 Enkele andere bijzondere informatieplichten / 154
    - 4.8.1 Inleiding / 154
    - 4.8.2 Openlegging administratie, boeken, bescheiden en geschriften / 154
    - 4.8.3 Art. 162 Rv / 156
    - 4.8.4 Art. 3:166 lid 3 BW: de informatieplicht van deelgenoten in een gemeenschap / 156
    - 4.8.5 Art. 7:458a BW: informatie uit het medisch dossier van de erflater / 157
    - 4.8.6 Het inzagerecht van art. 843a Rv / 160
- 5 **Processuele aspecten van boedelbeschrijving en verzegeling en ontzegeling** / 163
  - Mr. dr. P.C. van Es*
  - 5.1 Inleiding / 163
  - 5.2 Algemene aspecten van de boedelbeschrijving; art. 671-676 Rv in vogelvucht / 164
    - 5.2.1 Inleiding / 164
    - 5.2.2 Reikwijdte van de derde afdeling van de tweede titel van Boek III Rv / 164
    - 5.2.3 Vormvoorschrift / 165
    - 5.2.4 Notariële akte: partijakte of proces-verbaalakte? / 166
    - 5.2.5 Medewerking aan de totstandkoming van de boedelbeschrijving / 167
    - 5.2.6 Bevel tot boedelbeschrijving; art. 672 Rv / 168
    - 5.2.7 Het introyen van de sterke arm; art. 673 Rv / 171
    - 5.2.8 De inhoud van de boedelbeschrijving; art. 674 Rv / 171
    - 5.2.9 Geschillen in verband met de boedelbeschrijving; de betekenis van art. 676 Rv / 174
  - 5.3 Boedelbeschrijving door executeur / 175
    - 5.3.1 Boedelbeschrijving als conservatoire maatregel / 175
    - 5.3.2 Andere functies van de door de executeur opgemaakte boedelbeschrijving / 175

5.3.3	Vorm en inhoud / 176
5.3.4	Wat kunnen de erfgenamen ondernemen wanneer de executeur nalaat om met bekwame spoed een boedelbeschrijving op te maken? / 177
5.3.5	Boedelbeschrijving bindt schuldeisers van de nalatenschap niet / 177
5.3.6	Boedelbeschrijving bindt de erfgenamen niet / 178
5.3.7	Verhouding tussen art. 4:146 lid 2 BW en art. 672 jo. art. 660 onder 2° onder a Rv / 178
5.4	Boedelbeschrijving na beneficiaire aanvaarding / 179
5.4.1	Historische context / 179
5.4.2	Functie van de boedelbeschrijving na beneficiaire aanvaarding / 179
5.4.3	Wie dient de boedelbeschrijving van art. 4:211 lid 3 BW op te maken en in welke vorm? / 180
5.4.4	Welke mogelijkheden hebben de schuldeisers van de nalatenschap wanneer niet met bekwame spoed een boedelbeschrijving wordt opgemaakt? / 181
5.4.5	Boedelbeschrijving bindt de schuldeisers van de nalatenschap niet / 182
5.4.6	Bindt een in het kader van de vereffening opgemaakte boedelbeschrijving de erfgenamen? / 183
5.5	Boedelbeschrijving als startpunt van de verdeling (art. 3:194 lid 1 BW) / 183
5.5.1	Functie, vorm en inhoud / 183
5.5.2	Bindt de boedelbeschrijving de deelgenoten? / 184
5.5.3	Bindt de boedelbeschrijving de schuldeisers van de gemeenschap en de schuldeisers van een deelgenoot? / 185
5.5.4	Verhouding tussen art. 3:194 lid 1 BW en art. 672 Rv / 185
5.6	Boedelbeschrijving en wettelijke verdeling (art. 4:16 BW) / 187
5.6.1	De functie van de boedelbeschrijving in het kader van de wettelijke verdeling / 187
5.6.2	Afwijkende regeling voor het vormvoorschrift / 187
5.6.3	(Geen) verplichting om boedelbeschrijving op te maken / 188
5.6.4	Art. 672 Rv is niet van overeenkomstige toepassing / 188
5.7	Boedelbeschrijving en legitimaris (art. 4:78 BW) / 190
5.7.1	Algemene opmerkingen over de regeling van art. 4:78 BW / 190
5.7.2	De schakelbepaling van art. 4:39 BW / 190
5.7.3	Art. 4:78 BW geeft de legitimaris geen recht een boedelbeschrijving te vorderen / 191
5.7.4	Art. 4:78 BW en informatie over door de erflater gedane giften / 191
5.8	De beschrijving van vruchtgebruikgoederen (art. 3:205 BW) / 192
5.8.1	Doel van de beschrijving van art. 3:205 lid 1 BW / 192
5.8.2	Beschrijving en géén boedelbeschrijving / 192
5.8.3	Art. 3:205 BW afgezet tegen art. 671-675 Rv / 193
5.9	(Boedel)beschrijving en testamentair bewind / 195
5.9.1	Verhouding tussen art. 4:160 lid 1 BW en art. 674 Rv / 195
5.9.2	Andere benadering in de literatuur / 196
5.9.3	Bewind over een bij legaat toegekend vruchtgebruik en art. 3:205 BW / 197

5.9.4	Niet-nakomen van de verplichting tot opmaken van de beschrijving ex art. 4:160 lid 1 BW / 198
5.10	Boedelbeschrijving bij vermoeden van overlijden (art. 1:418 lid 2 BW) / 198
5.10.1	Functie en vorm van de boedelbeschrijving / 198
5.10.2	Sanctie op niet-nakoming van de verplichting en eventuele ontheffing / 198
5.11	Verzegeling en ontzegeling / 199
5.11.1	Samenhang met boedelbeschrijving / 199
5.11.2	De handeling van het verzegelen / 200
5.11.3	Verzoek om verlof tot verzegeling / 200
5.11.4	Ontzegeling / 202
6	Conservatoir en executoriaal beslag / 205
	<i>Mr. J.D. van Vlastuin</i>
6.1	Inleiding / 205
6.2	Algemene uitgangspunten voor het leggen van beslag / 205
6.2.1	Boedelregister raadplegen en verklaring van erfrecht opvragen / 205
6.2.2	Betekening van exploiten aan erfgenamen / 206
6.2.3	Tussenkost rechter als uitgangspunt / 207
6.2.4	Notariële akte als executoriale titel / 207
6.2.5	Testament als executoriale titel / 207
6.2.6	Soorten beslag / 208
6.2.7	Aandachtspunten derdenbeslag / 211
6.3	Beslaglegging door erfgenamen / 212
6.3.1	Verhaalsbeslag / 212
6.3.2	Beslag voor niet-opeisbare vordering/jurisprudentie / 212
6.3.3	Beslag voor niet-opeisbare vordering/samenvatting / 216
6.4	Verhaal voor schulden van de nalatenschap / 216
6.4.1	De juridische status van een nalatenschap / 217
6.4.2	Beslag voor schulden van de nalatenschap / 217
6.4.3	Geen verhaal tijdens vereffening / 221
6.4.4	Verhaal op het vermogen van de erfgenamen / 222
6.5	Beslag ten laste van de erfgenaam / 226
6.5.1	Nog niet opengevallen nalatenschap / 226
6.5.2	Wat omvat de erfrechtelijke verkrijging? / 227
6.5.3	De techniek / 227
6.5.4	Wijze van beslaglegging (opvattingen) / 229
6.5.5	Wijze van executie (samenvatting) / 233
6.5.6	Overgang rechten en overgang plichten / 234
6.5.7	Verwerping van de nalatenschap door een erfgenaam met schulden / 235
6.6	Beslag ten laste van een legataris of een legitimaris / 235
6.6.1	De nalatenschap / 236

6.6.2	Derdenbeslag / 236
6.6.3	Beslag op niet-opeisbare vordering / 237
6.7	Slot / 238
7	Procedurele aspecten van waardering in het erfrecht / 239 <i>Prof. mr. T.J. Mellema-Kranenburg</i>
7.1	Inleiding / 239
7.2	Wat betekent waarde in het erfrecht? / 239
7.3	Waarde in Boek 4 BW / 241
7.3.1	Art. 4:6 BW / 241
7.3.2	De wettelijke verdeling van afdeling 4.3.1 / 241
7.3.3	De andere wettelijke rechten (afdeling 4.3.2) / 246
7.3.4	De uiterste wilsbeschikkingen / 248
7.3.5	De legitieme portie / 250
7.3.6	Legaten / 261
7.3.7	Quasi-legaten / 262
7.3.8	Het loon van de executeur / 263
7.3.9	Het loon van de bewindvoerder / 263
7.3.10	Overige waarde bepalingen in het erfrecht / 264
7.4	Waarderingsmethoden / 266
7.5	Het deskundigenbericht (art. 194-200 Rv) / 269
7.5.1	De benoeming / 269
7.5.2	De kosten van de deskundige (art. 195-196 Rv) / 270
7.5.3	Het schriftelijk bericht (art. 197 Rv) / 270
7.5.4	De inhoud van het deskundigenbericht (art. 198 Rv) / 270
8	Internationaal privaatrechtelijke aspecten van erfprocesrecht / 273 <i>Mr. dr. I. Sumner en mr. M.M. Steegmans</i>
8.1	Inleiding / 273
8.2	Juridisch kader / 273
8.2.1	Aanloop tot de Europese Erfrecht Verordening / 273
8.2.2	Erfrecht Verordening / 276
8.3	Er is geen sprake van een geldige rechtskeuze / 279
8.3.1	Gewone verblijfplaats / 279
8.3.2	Geen gewone verblijfplaats in de Europese Unie / 287
8.4	Er is wel sprake van een geldige rechtskeuze / 289
8.4.1	Inleiding / 289
8.4.2	Uitdrukkelijke aanvaarding van bevoegdheid door belanghebbenden / 290
8.4.3	Belanghebbenden sluiten een overeenkomst op grond waarvan de notaris bevoegd is / 291
8.4.4	Onbevoegdheidsverklaring door andere autoriteit van afgifte / 292

9 Processuele aspecten van de (on)geldigheid en de uitleg van een uiterste wilsbeschikking en van schenkingen / 295*Mr. dr. B. Breederveld*

- 9.1 De uitleg van een uiterste wilsbeschikking / 295
  - 9.1.1 Geschil omtrent de uitleg / 296
  - 9.1.2 Verklaringen buiten testament / 297
  - 9.1.3 Vergissing in persoon of goed / 298
  - 9.1.4 Ex-partners en familieleden / 298
- 9.2 Nietigheid van de uiterste wilsbeschikking / 299
- 9.3 De handelingsbekwame erflater / 300
  - 9.3.1 De uiterste wil als rechtshandeling / 300
  - 9.3.2 Minderjarigen / 301
  - 9.3.3 Curatele / 302
  - 9.3.4 Beroepsbeoefenaren en geestelijke verzorgers / 304
- 9.4 De wils(on)bekwame erflater / 307
  - 9.4.1 Juridisch kader / 307
  - 9.4.2 Geestelijke stoornis / 308
  - 9.4.3 De zorgplicht van de notaris / 309
  - 9.4.4 Inroepen nietigheid uiterste wilsbeschikking / 312
  - 9.4.5 Verklaring voor recht / 314
  - 9.4.6 Stellen en bewijzen / 314
  - 9.4.7 Medisch dossier / 317
- 9.5 Wilsgebreken / 321
  - 9.5.1 Misbruik van omstandigheden / 321
  - 9.5.2 Dwaling in de beweegreden / 322
  - 9.5.3 Bedreiging en bedrog / 322
  - 9.5.4 Verjaring en verval / 322
- 9.6 Andere gronden voor ongedaanmaking van de gevolgen van een uiterste wilsbeschikking / 323
  - 9.6.1 Onrechtmatige daad / 323
  - 9.6.2 Redelijkheid en billijkheid / 323
- 9.7 (On)geldige giften en schenkingen / 325
  - 9.7.1 Vernietigbare schenkingen / 325
  - 9.7.2 Schenkingen ter zake des doods / 325
  - 9.7.3 Misbruik van omstandigheden / 327
  - 9.7.4 Toestemming andere echtgenoot (art. 1:88 BW) / 328
- 9.8 Benadeling schuldeisers van erflater (pauliana) / 330
  - 9.8.1 Schenkingen / 330
  - 9.8.2 Niet opeisbare schuld / 331
  - 9.8.3 Wettelijke verdeling / 331
  - 9.8.4 Verjaring / 332

10	Processuele aspecten van de wettelijke verdeling en de wilsrechten / 333
	<i>Mr. S.R. Baetens</i>
10.1	Regelend recht/testeervrijheid / 334
10.2	Vereisten van inwerkingtreding wettelijke verdeling / 334
10.3	De draagplicht, aansprakelijkheid en verhaalbaarheid van schulden van de nalatenschap / 335
10.3.1	Draagplicht / 335
10.3.2	Interne en externe aansprakelijkheid / 336
10.3.3	Verhaalbaarheid / 338
10.4	Vaststelling van de geldvordering / 340
10.4.1	De overeenkomst tussen partijen / 340
10.4.2	Vormvereisten overeenkomst / 341
10.4.3	De machtiging van de kantonrechter / 343
10.4.4	Rechtsgeldigheid overeenkomst in strijd met wettelijke voorschriften / 343
10.4.7	De rechtgevolgen van een overeenkomst, waarbij niet iedere erfgenaam betrokken is / 344
10.4.8	De vaststelling van de vordering door de afwikkelingsbewindvoerder en de mogelijkheden tot aantasting daarvan / 345
10.4.9	Vaststelling van de geldvordering bij het ontbreken van overeenstemming / 345
10.4.10	De procespartijen / 345
10.4.11	Absolute competentie / 346
10.4.12	Relatieve competentie / 346
10.4.13	De procedure / 346
10.4.14	Procesgang / 347
10.4.15	De toepasselijkheid van art. 677 en 678 Rv / 348
10.4.16	Verjaring? / 350
10.5	De waardering van de geldvordering / 350
10.5.1	Uitgangspunten waardering erfdelen / 350
10.5.2	De toepasselijkheid van art. 3:194 lid 2 BW / 351
10.6	De boedelbeschrijving en de daarvoor benodigde informatie / 352
10.6.1	Art. 4:16 lid 1 BW / 352
10.6.2	De medewerking aan de boedelbeschrijving / 353
10.6.3	Art. 4:16 lid 2 BW / 353
10.6.4	Toepasselijkheid art. 673 tot en met 676 Rv / 353
10.6.5	Het recht op informatie / 354
10.7	Verhoging geldvordering / 355
10.8	De mogelijkheden tot wijziging van de vastgestelde vordering / 356
10.8.1	De voorwaarden voor de wijzigingsmogelijkheid / 356
10.8.1	Vervaltermijn / 357
10.9	Voldoening vordering en opeisbaarheid / 358
10.9.1	Vrijwillige voldoening / 358
10.9.2	Opeisbaarheid / 359

10.9.3	Verrekening mogelijk? / 360
10.9.4	Conservatoir beslag mogelijk? / 360
10.9.5	Actio Pauliana? / 362
10.10	Ongedaanmaking wettelijke verdeling op grond van art. 4:18 BW / 364
10.11	De wilsrechten / 365
10.11.1	Inleiding / 365
10.11.2	Wat is een wilsrecht? / 366
10.11.3	Regelend recht/testeervrijheid / 366
10.11.4	Het wilsrecht van art. 4:19 BW ('blooteigendomswilsrecht') / 366
10.11.4	Het wilsrecht van art. 4:20 BW ('voleigendomswilsrecht') / 367
10.11.5	Het wilsrecht van art. 4:21 BW ('blooteigendomswilsrecht') / 368
10.11.6	Het wilsrecht van art. 4:22 BW ('voleigendomswilsrecht') / 368
10.11.7	Op welke goederen zien de wilsrechten? / 369
10.11.8	Zaaksvervangng op grond van art. 4:24 lid 2 BW / 370
10.11.9	Stappenplan uitoefening van een wilsrecht / 371
10.11.10	Waardering van de over te dragen goederen / 374
10.11.11	Uitoefening van een wilsrecht namens een minderjarige / 375
10.11.12	Verlies van wilsrechten / 376
10.11.13	Het voorbehouden vruchtgebruik / 377
10.12	Vergelijking met de ouderlijke boedelverdeling / 379
10.12.1	Materiële verschillen / 379
10.12.2	Processuele verschillen / 380
11	Processuele aspecten van de andere wettelijke rechten / 383
	<i>Mr. C.A.J.M. van Waes</i>
11.1	Tijdelijke voortzetting bewoning en gebruik van inboedel (art. 4:28 BW) / 383
11.1.1	Inhoud van het recht / 383
11.1.2	Betrokken partijen / 384
11.1.3	Aanspraak, verval- en verjaringstermijnen, verlenging termijn / 384
11.1.4	Toetsingskader rechter / 385
11.1.5	Procedure en hoger beroep, literatuur en jurisprudentie / 386
11.1.6	Bijzonderheden / 387
11.2	Vruchtgebruik op woning en inboedel voor de echtgenoot (art. 4:29 BW) en op andere goederen (art. 4:30 BW) / 388
11.2.1	Inhoud van het recht / 388
11.2.2	Betrokken partijen art. 4:29 en 4:30 BW / 389
11.2.3	Aanspraak, verval- en verjaringstermijnen art. 4:29, 4:30 BW en 4:31 BW / 389
11.2.4	Toetsingskader bij het toe- of afwijzen van vorderingen op grond van art. 4:29 BW / 391
11.2.5	Toetsingskader bij het toe- of afwijzen van vorderingen op grond van art. 4:30 BW / 394

11.2.6	Bewijslast / 395
11.3	Procedure, hoger beroep, literatuur en jurisprudentie art. 4:29, 4:30, 4:33 BW / 395
11.3.1	Vordering tot vestiging van het vruchtgebruik / 395
11.3.2	Verplichting tot vestiging vruchtgebruik art. 4:29 BW opheffen of vruchtgebruik art. 4:29 of 4:30 BW beëindigen / 397
11.4	Procedure tot inkorting (art. 4:34 BW) / 398
11.5	Processuele aspecten van verzorgingsvruchtgebruik bij echtscheiding (art. 4:32 BW) / 399
11.5.1	Inhoud van het recht / 399
11.5.2	Overlijden tijdens de echtscheidingsprocedure / 399
11.5.3	Binnen een jaar na aanvang van de procedure / 400
11.5.4	Intrekken procedure / 401
11.6	De sommen ineens / 401
11.6.1	De som ineens bij verzorging en opvoeding/levensonderhoud en studie (art. 4:35 BW) / 401
11.6.2	Een som ineens als beloning voor vroegere arbeid: salaire différencé (art. 4:36 BW) / 405
11.6.4	Procedure bij een geschil over de som ineens (art. 4:35, 4:36 en 4:37 BW) / 407
11.7	Overdracht goederen dienstbaar aan door de erflater uitgeoefend beroep op bedrijf art. 4:38 BW / 409
11.7.1	Inhoud van het recht / 409
11.7.2	Betrokken partijen / 410
11.7.3	Verval- en verjaringstermijnen / 410
11.7.4	Toetsingskader van de rechter / 411
11.7.5	Procedure, hoger beroep / 411
11.7.6	Bijzonderheden / 412
11.8	Recht op informatie (art. 4:39 BW) / 413
11.8.1	Inhoud van het recht / 413
11.8.2	Procedure / 413
11.9	Afwijkende termijnen van verval en verjaring bij vermissing of niet identificeerbare stoffelijke overschotten (4:40 BW) / 413
11.10	Dwingend recht (4:41 BW) / 414
12	Processuele aspecten van de legitieme portie / 415
	<i>Mr. M.D. Wisman en mr. S.W. Autar-Matawlie</i>
12.1	Inleiding / 415
12.2	Uitzonderingen op de 'zuivere' legitieme en de toepasselijke termijnen / 416
12.2.1	Inleiding / 416
12.2.2	Verkrijging krachtens erfrecht en imputatie / 416
12.2.3	De inferieure erfstelling / 418
12.2.4	Het inferieur legaat / 419

12.2.5	Inferieure makingen en de driemaandentermijn van art. 4:77 BW / 419
12.2.6	Bedrijfsopvolging / 420
12.2.7	Bewind / 423
12.2.8	Vruchtgebruik / 424
12.3	Art. 4:78 lid 1 BW en andere informatierechten van de legitimaris / 425
12.3.1	Inleiding / 425
12.3.2	Wie kan (g)een beroep doen op art. 4:78 lid 1 BW? / 425
12.3.3	Tot welke informatie is de legitimaris (niet) gerechtigd? / 426
12.3.4	Over welke periode kan een legitimaris informatie opvragen? / 432
12.3.5	De plicht van de erfgenamen c.q. executeur om de administratie veilig te stellen / 433
12.3.6	Aanspraak maken op informatie ex art. 4:78 BW / 433
12.3.7	Competentie / 434
12.4	Stelplicht en bewijslast / 435
12.4.1	De verhouding tussen art. 843a lid 1 Rv en art. 4:78 lid 1 BW / 436
12.4.2	Consequenties van verzuim van stelplicht en bewijslast / 437
12.4.3	Omkering bewijslast / 437
12.5	Giften en inkorting / 438
12.5.1	Inleiding / 438
12.5.2	Welke schenkingen tellen mee voor de legitieme portie? / 439
12.5.3	Schenkingen die niet meetellen / 443
12.5.4	Geldopnames / 444
12.5.5	Waardering / 445
12.5.6	Inkorting, volgorde en verjaring / 445
12.5.7	Voldoening van een som ineens / 448
12.5.8	Bescherming van stiefkinderen tegen inkorting / 448
12.5.9	Giften aan de legitimaris / 450
12.6	Aanvullend beroep op de legitieme portie / 452
12.7	Contantenverklaring / 452
12.8	Opeisbaarheid, termijnstelling en vermoeden van overlijden / 453
12.8.1	Aanspraak maken op de legitieme portie / 453
12.8.2	Vervaltermijn van vijf jaar en termijnstelling / 454
12.8.3	Opeisbaarheid en vermoeden van overlijden / 455
13	Processuele aspecten van (quasi-)legaten, vruchtgebruik, tweetrapsmakingen en andere voorwaardelijke makingen en de testamentaire last / 457
	<i>Mr. dr. G.G.B. Boelens</i>
13.1	Inleiding / 457
13.2	Het (quasi-)legaat / 457
13.2.1	Het (quasi-)legaat (algemeen) / 457
13.2.2	De schuld uit (quasi-)legaat als schuld van de nalatenschap / 458
13.2.3	Opeisbaarheid legaat en verzuim (art. 4:125 BW) / 459

13.2.4	Nakoming vorderen van legaten / 463
13.2.5	Verjaring afgifte legaat / 466
13.2.6	Vermindering van (quasi-)legaten / 469
13.2.7	Wijziging of opheffing legaat door rechter (art. 4:123 BW) / 474
13.2.8	Het vruchtgebruiklegaat / 476
13.3	Vruchtgebruik / 476
13.3.1	Vruchtgebruik algemeen / 476
13.3.2	Procesrechtelijke bepalingen vruchtgebruik / 478
13.4	Voorwaardelijke makingen / 495
13.4.1	Voorwaardelijke making (algemeen) / 495
13.4.2	Voorwaardelijke makingen in de zin van art. 4:141 BW (tweetrapsmaking) / 496
13.4.3	Vorderingen jegens derden (art. 4:138 lid 1 BW) / 497
13.4.4	Interne verhouding (art. 4:138 lid 2 BW) / 500
13.4.5	In vervulling gaan van een ontbindende/opschortende voorwaarde; verklaring voor recht / 504
13.5	Testamentaire last / 507
13.5.1	'Quasi-vruchtgebruiksferen' / 507
13.5.2	Art. 4:130 BW (algemeen) / 507
13.5.3	Art. 4:131 BW (algemeen) / 508
13.5.4	Wijziging of opheffing last (art. 4:134 BW) / 510
14	Processuele aspecten van executele en testamentair bewind / 513
	<i>Mr. drs. E.Z. Anink en mr. E.J. Lievense</i>
14.1	Inleiding / 513
14.2	Algemeen karakter executele / 513
14.3	Benoeming van de (opvolgend) executeur(s) / 513
14.4	Geschillen tussen meerdere executeurs / 514
14.5	Aanvaarding taak executeur / 515
14.5.1	Stellen termijn / 515
14.5.2	Ruimschoots toereikendverklaring / 515
14.5.3	Moment van afgifte verklaring executele / 516
14.5.4	Bij verschil van mening beslist de kantonrechter / 517
14.5.5	Ruimschoots toereikendverklaring en aansprakelijkheid / 518
14.6	Taak en bevoegdheden executeur / 518
14.6.1	Algemeen / 518
14.6.2	Beperken en uitbreiden bevoegdheden – soorten executeurs / 520
14.6.3	Privatieve bevoegdheid executeur / 520
14.6.4	Verdeling huwelijksgemeenschap en afwikkeling huwelijkse voorwaarden / 522
14.6.5	Wijziging procespartijen en schorsing procedure / 523
14.7	Beloning executeur / 524
14.7.1	Wijziging beloning op grond van onvoorziene omstandigheden / 524

14.8	Te gelde maken goederen door executeur / 525
14.8.1	Vervangende machtiging kantonrechter / 526
14.9	Informatieplicht executeur / 526
14.10	Einde taak executeur / 526
14.11	Ontslag executeur door kantonrechter / 527
14.11.1	Op eigen verzoek / 527
14.11.2	Op grond van gewichtige redenen / 527
14.11.3	Combinatie / 528
14.11.4	Verplichtingen gewezen executeur / 528
14.11.5	Verklaring voor recht? / 528
14.11.6	Alternatieven om van een executeur af te komen / 529
14.12	Overlijden executeur / 529
14.13	Einde beheer executeur / 529
14.13.1	Opzeggen beheer door erfgenamen / 530
14.14	Rekening & verantwoording door executeur / 531
14.14.1	Onzekerheid of niet tot ontvangst in staat / 532
14.14.2	Overeenkomstige toepassing / 532
14.14.3	Formele rekenprocedure / 532
14.14.4	Welke rechter? / 533
14.14.5	Nevenvorderingen en afzonderlijke procedure / 533
14.14.6	Kort geding / 533
14.14.7	Aansprakelijkheid / 534
14.14.8	Plicht tot rekening en verantwoording niet voor erfgenamen overleden executeur / 534
14.14.9	Verjaring / 534
14.15	Positie echtgenoot met verzorgingsvruchtgebruik bij executeur / 534
14.16	Welke kosten kan de executeur ten laste van de nalatenschap brengen? / 534
14.17	Aansprakelijkheid executeur / 535
14.17.1	Instellen van de vordering of evt. het verzoek / 537
14.18	Algemeen karakter van testamentair bewind / 537
14.19	Vrijheid van de erflater bij testamentair bewind / 538
14.20	Duiding van de strekking van het testamentair bewind / 539
14.20.1	Bewind in het belang van de rechthebbende / 539
14.20.2	Bewind in het belang van een ander dan de rechthebbende / 540
14.20.3	Bewind in het gemeenschappelijk belang / 540
14.20.4	Strekking niet duidelijk in uiterste wilsbeschikking / 540
14.20.5	Oud erfrecht / 540
14.21	Absolute competentie, vereisten verzoekschrift en griffierecht bij procedures over testamentair bewind / 540
14.21.1	Verklaring voor recht? / 541
14.22	Relatieve competentie bij procedures over testamentair bewind / 541
14.23	Handleiding erfrechtprocedures kantonrechter & testamentair bewind / 542
14.24	Benoeming testamentair bewindvoerder door kantonrechter / 542

14.24.1	Wie kan er worden benoemd? / 543
14.24.2	Tijdelijke bewindvoerder / 544
14.24.3	Benoeming onder opschortende voorwaarde? / 544
14.25	Aanvang testamentair bewind / 544
14.26	Meerdere testamentaire bewindvoerders / 545
14.26.1	Geschillen tussen bewindvoerders / 545
14.27	Beloning testamentair bewindvoerder / 546
14.27.1	Wijziging door kantonrechter / 546
14.27.2	Onvoorziene omstandigheden / 546
14.28	Boedelbeschrijving door testamentair bewindvoerder / 548
14.29	Rekening & verantwoording door testamentair bewindvoerder / 548
14.29.1	Inhoud rekening & verantwoording / 549
14.29.2	Grondiger onderzoek en overeenkomstige toepassing voogdijrekening / 549
14.29.3	Niet in staat tot opname / 550
14.29.4	Vrijstelling / 550
14.29.5	(Proces)kosten bewindvoerder / 551
14.30	Uitkering van vruchten door testamentair bewindvoerder / 551
14.30.1	Onzekerheid of niet tot ontvangst in staat / 552
14.31	Verdeling van bevoegdheden tussen de testamentair bewindvoerder en de rechthebbende / 552
14.31.1	Beheer door bewindvoerder / 552
14.31.2	Bevoegdheid rechthebbende / 553
14.31.3	Vereiste toestemming rechthebbende of belanghebbende / 553
14.31.4	Vervangende machtiging door kantonrechter aan testamentair bewindvoerder / 554
14.32	Wijziging van de regels van het testamentaire bewind / 554
14.33	Vertegenwoordiging in en buiten rechte door testamentair bewindvoerder / 556
14.34	Testamentair bewindvoerder is formele procespartij / 556
14.34.1	Overeenkomsten met meerderjarigenbewind / 557
14.34.2	Machtiging / 558
14.35	Einde bewindvoerderschap / 558
14.36	Ontslag testamentair bewindvoerder door kantonrechter / 559
14.36.1	Op eigen verzoek / 559
14.36.2	Gewichtige redenen / 559
14.36.3	Gelijkenis met ontslag executeur? / 560
14.36.4	Voorlopige voorzieningen en schorsing / 561
14.37	Overlijden testamentair bewindvoerder / 561
14.38	Einde van het testamentaire bewind en opheffing / 562
14.38.1	Rechtbank in plaats van kantonrechter / 562
14.38.2	Combinatie van rechtbank en kantonrechter? / 563
14.39	Schorsing van het geding / 564

14.40	Aansprakelijkheid testamentair bewindvoerder / 565
14.41	Taak kantonrechter en onrechtmatige daad bij testamentair bewind? / 566
14.42	Ontbrekende bepalingen in afdeling 7, titel 5 Boek 4? / 566
15	Processuele aspecten van de vereffening van de nalatenschap / 567
	<i>Mr. J.M. van Anken</i>
15.1	Inleiding / 567
15.2	Ingang vereffeningprocedure – Benoeming & ontslag / 568
15.2.1	Inleiding / 568
15.2.2	Benoeming vereffenaar / 569
15.2.3	Benoeming na beneficiaire aanvaarding (art. 4:203 BW) / 571
15.2.4	Benoeming zonder beneficiaire aanvaarding (art. 4:204/4:205 BW) / 572
15.2.5	Benoeming vereffenaar huwelijksgemeenschap / 574
15.3	Toezicht op de vereffenaar / 574
15.3.1	‘Verzwarend’ vereffening / 575
15.3.2	Aanwijzingen / 576
15.3.3	Vaststelling loon vereffenaar / 580
15.3.4	Ontslag / 583
15.3.5	Benoeming rechter-commissaris / 584
15.4	De vereffeningprocedure zelf / 586
15.4.1	Algemene procesrechtelijke posities / 586
15.4.2	Bijzondere bevoegdheden vereffenaar tijdens vereffening / 588
15.4.3	Boedelbeschrijving / 591
15.4.4	Oproeping en indiening vorderingen – ‘Verificatie’ / 591
15.4.5	‘Renvooiprocedure’ (art. 4:223 lid 2 BW) / 595
15.4.6	Te gelde maken boedelbestanddelen / 596
15.4.7	Separatisten en boedelschuldeisers (art. 4:223 lid 1 BW) / 597
15.4.8	Opheffen beslagen (art. 4:223 lid 3 BW) / 599
15.5	Einde van de vereffening / 601
15.5.1	Rekening & verantwoording en uitdelingslijst / 601
15.5.2	Opheffing en kosteloze behandeling / 609
15.5.3	Afgifte overschot – verdeling / 612
16	Processuele aspecten van de verdeling / 615
	<i>Mr. T.M. Subelack en mr. R.J. ter Rele</i>
16.1	Inleiding / 615
16.2	De vordering tot verdeling / 615
16.2.1	Wie is bevoegd om verdeling te vorderen? / 615
16.2.2	Medewerking aan verdeling / 617
16.2.3	Processueel ondeelbare rechtsverhouding / 618
16.2.4	Bevoegde rechter / 620
16.2.5	Boedelbeschrijving / 620
16.2.6	Onzijdig persoon / 621

16.3	Verdeling door de rechter (art. 3:185 BW) / 622
16.3.1	De verhouding tussen art. 3:178 en 3:185 BW / 622
16.3.2	Twee mogelijkheden en de vrijheid van de rechter / 625
16.3.3	Nadere informatievergaring en benoeming van een deskundige door de rechter / 627
16.3.4	De mogelijkheden van de rechter op grond van art. 3:185 lid 2 BW / 628
16.3.5	De levering van goederen nadat de rechter de verdeling heeft vastgesteld / 630
16.3.6	Peildatum voor de waardering en hoger beroep / 631
16.3.7	Processuele aspecten van art. 3:174 BW en verdeling / 632
16.4	Processuele aspecten van reële executie / 635
16.4.1	De verschillende mogelijkheden tot reële executie (wat aan de rechter te vragen?) / 635
16.4.2	Reële executie en hoger beroep / 636
16.5	Het opzettelijk verzwijgen van goederen (art. 3:194 lid 2 BW) / 637
16.5.1	Inleidende opmerkingen / 637
16.5.2	Wie moet wat stellen en bewijzen (zware stelplicht en bewijslast) / 638
16.5.3	Boedelbeschrijving noodzakelijk? / 639
16.5.4	Peilmoment / 639
16.6	Nietigheid en vernietigbaarheid van de verdeling / 640
16.6.1	Inleidende opmerkingen / 640
16.6.2	Processueel ondeelbare rechtsverhouding / 641
16.6.3	Processuele aspecten / 642
16.6.4	Alternatieven voor vernietiging / 644
16.6.5	Verval van de rechtsvordering tot verdeling / 645
17	Niet-civiele procedures: bestuursrecht / 647
	<i>Mr. dr. I.J. Krukkert</i>
17.1	Bestuursprocesrecht / 647
17.1.1	Belanghebbende / 648
17.1.2	Kring van belanghebbenden; bezwaar en beroep / 649
17.1.3	Procesverloop en procesbelang na het overlijden van belanghebbende / 651
17.1.4	Vertegenwoordiging en bijstand / 652
17.2	(Erf)belasting / 655
17.2.1	Aangifte erfbelasting / 656
17.2.2	Aanslag en navorderingsaanslag / 657
17.2.3	Belastingrente en invorderingsrente / 658
17.2.4	Bestuurlijke boeten / 659
17.2.5	Enkele aspecten m.b.t. de invordering van (erf)belasting / 664
17.3	Varia bestuursrecht / 675
17.3.1	Persoonsgerichte beschikkingen / 676
17.3.2	Gevolgen erfenis voor bijstandsuitkering / 678
17.3.3	Toeslagen / 681

17.3.4	Klachten, ombudsman / 681
17.3.5	Ontvangst en verzending van berichten / 682
18	Niet-civiele procedures: strafrecht / 685
	<i>Mr. dr. I.J. Krukkert</i>
18.1	Het overlijden van de verdachte / 685
18.1.1	Gevolgen voor de vervolging / 686
18.1.2	Benadeelde partij / 688
18.2	Het overlijden van de veroordeelde / 688
18.2.1	Gevolgen voor de executiefase / 688
18.2.2	Benadeelde partij / 690
18.3	Varia strafrecht / 690
18.3.1	Wetboek van Strafrecht / 690
18.3.2	Het slachtoffer en de nabestaanden / 693
18.3.3	Schade- en kostenvergoeding / 694
18.3.4	Nabestaanden en de tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen / 697
18.3.5	Overig: Wjsg, Opiumwet, Wahv en Wft / 698
19	Niet-civiele procedures in het erfrecht: notarieel tuchtrecht / 701
	<i>Mr. L.H. Rammeloo</i>
19.1	Tuchtrechtelijke normstelling / 701
19.1.1	Voorbeelden van toepassing van de tuchtrechtelijke norm in erfrechtelijke setting / 703
19.1.2	Wils(on)bekwaamheid / 703
19.1.3	Geheimhouding en informatieverstrekking / 709
19.2	Formele aspecten van het notarieel tuchtrecht / 712
19.2.1	De opzet van het tuchtrecht / 712
19.2.2	De procedure in eerste aanleg / 713
19.2.3	De procedure in hoger beroep / 716
19.2.4	Ontvankelijkheid van klachten / 719
19.2.5	Tegen wie kan geklaagd worden? / 725
19.2.6	Bewijs / 728
19.2.7	Maatregelen / 730
19.2.8	Bijzondere rechtsmiddelen? / 734
	Jurisprudentieregister / 737
	Trefwoordenregister / 755